

ZOZNAMY A RODOKMENE: POVZBUDENIE V NEĽÁHKÝCH ČASOCH

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Ezd 1,7–11; 2,1–70; 8,1–15; 8,24–26; Neh 11,1–36

ZÁKLADNÝ TEXT

„[Všetci] pripojili sa k svojim vznešeným bratom, zaviazali sa kliatbou a prísahou, že sa budú riadiť Božím zákonom, ktorý bol vydaný prostredníctvom Božieho služobníka Mojžiša, a budú zachovávať a plniť všetky príkazy Hospodina, nášho Pána, jeho právne predpisy a jeho ustanovenia.“ (Neh 10,30)

Pri čítaní Písma väčšinou preskakujeme rodokmene a rôzne dlhé zoznamy ľudí a vecí. Nevidíme na nich nič zaujímavé, preto im často nevenujeme pozornosť. Boh ich však nechal do Biblie zapísať s určitým zámerom. Biblický Boh je totiž Bohom detailov. Všíma si podrobnosti a maličkosti, čo nám môže dať istotu, že na nás nikdy nezabudne. Jednotlivé biblické rodokmene okrem iného naznačujú, že pozná každého – aj našu rodinu. Zoznamy rôznych vecí a detailov zasa ukazujú, že Bohu záleží aj na tom, čo je zdanlivo „bezvýznamné“. Ježiš to naznačil, keď povedal: „Či nepredávajú päť vrabcov za dva haliere? A Boh ani na jedného z nich nezabúda. ⁷Vy však máte spočítané aj vlasy na hlave. Nebojte sa, vy ste drahší ako mnoho vrabcov.“ (Luk 12,6.7) Boh, ktorému záleží aj na malých veciach, stará sa aj o nás a pozná všetky detaily toho, čo nás trápi a sužuje.

S niektorými takými „súpismi“ ľudí alebo vecí sa stretávame aj v knihách Ezdráš a Nehemiáš. Boh ich už vtedy použil ako uistenie pre svoj ľud, že sa zaujíma o každého jednotlivca a o všetko, čo jeho deti prežívajú. Aj dnes preto môžeme mať úplnú dôveru a prežívať istotu, že Bohu záleží na každej oblasti nášho života. Toto poznanie nám prináša pokoj a zároveň by nás malo viesť k vedomiu, že aj my by sme sa mali starať o všetky oblasti nášho života.

BOH – PÁN A VLÁDCA DEJÍN

⁷Kráľ Kýros vydal nádoby domu Hospodina, ktoré Nebúkadnecar odviekol z Jeruzalema a uložil v dome svojho Boha. ⁸Perzský kráľ Kýros ich vydal prostredníctvom pokladníka Mitredáta a ten ich prepočítané odovzdal judskému kniežatú Šéšbaccarovi. ⁹Toto je ich počet: tridsať zlatých mís, tisíc strieborných mís, dvadsaťdeväť nožov, ¹⁰tridsať zlatých čiaš, štyristodesať druhoradých strieborných čiaš, tisíc iných nádob; ¹¹všetkých nádob zo zlata a striebra bolo päťtisícštyristo. Toto všetko niesol Šéšbaccar so zajatcami, ktorí išli z Babylona do Jeruzalema. (Ezd 1,7–11)

¹V treťom roku kralovania judského kráľa Jójakima prišiel babylonský kráľ Nebúkadnecar k Jeruzalemu a obliehal ho. ²Pán mu vydal do rúk judského kráľa Jójakima i časť náčinia Božieho domu. Odniesol ich do krajiny Šineár, do domu svojho boha. Nádoby zanesol do klenotnice svojho boha. (Dan 1,1,2)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Uvažuj o textoch Ezd 1,9–11 a Dan 1,1,2. V čom sú tieto texty podobné a v čom rozdielne? Ako ti text u Daniela pomáha pochopiť to, o čom hovorí prvá kapitola knihy Ezdráš?

Kniha Ezdráš na začiatku pripomína historické udalosti, ktoré viedli k tomu, že sa Izraeliti dostali do babylonského zajatia. Všetmi si podrobne a detaily opísané v knihe Ezdráš v porovnaní so širším obrazom, ktorý podáva Daniel. Spoločne však tieto dva texty ukazujú, že Boh má udalosti – navzdory ich komplikovanosti – pod kontrolou.

„Dejiny národov nás oslovujú aj dnes. Boh určuje každému národu a každému jednotlivcovi miesto vo svojom veľkom pláne. Ľudí a národy skúša dnes s olovnícou v ruke ten, ktorý je neomylný. Každý si vlastnou voľbou určuje svoj osud a Boh usmerňuje všetko na splnenie svojho spásneho zámeru.“ (PK 536; PK / sk/ 284)

Prečítaj si text Daniel 5. Pokús sa vlastnými slovami zhrnúť posolstvo tejto kapitoly. Čo sa z nej môžeš naučiť o súde nad Bélšaccarom?

Babylon padol v októbri roku 539 pred Kr., keď ho porazil médsko-perzský kráľ Kýros so svojou armádou. Bélšaccar sa mylne spoliehal na úspech, bohatstvo a slávu, ktoré nadobudol. Bol však taký trúfalý a namyslený, že ešte aj v noc svojej porážky organizoval divoký banket, ktorý sa napokon skončil jeho smrťou. Božia ruka napísala na steny kráľovského paláca, že kráľove dni sú zrátané a jeho vláda sa blíži ku koncu. A hoci poznal osud a príbeh obrátenia mocného kráľa Nebúkadnecara, odmietol sa z jeho skúsenosti poučiť. Vždy je tragické, keď nie sme ochotní počúvať Božie varovania a nechceme nasledovať jeho rady a príkazy.

Prorok Daniel bol síce v paláci, ale na jeho slová nikto nedbal. Je tragédiou, keď to, čo je sväté (a vôbec nemusí ísť len o bohoslužobné nádoby, ale napríklad aj o vzťahy a postoje) neberieme vážne a svojím konaním ich znevážime a znečistíme. Keď prestaneme vnímať Božiu svätosť a jeho prítomnosť v našom živote, vydáme sa na cestu problémov, zmätku a tragédií, ktoré nevyhnutne vedú k zániku.

APLIKÁCIA

- Keď Daniel vyrozprával kráľovi príbeh Nebúkadnecara, povedal mu: „Ty, jeho syn Bélšaccar, nemal si pokorné srdce, hoci si o všetkom vedel.“ (Dan 5,22)
- Čo môžeš urobiť preto, aby si sa nedopustil podobných chýb, aké urobil Bélšaccar? Ako ti môže pomôcť vedomie toho, čo pre teba Boh urobil a koľko milosti ti preukázal, uchovať si pred ním pokoru a úctu?

NÁVRAT DOMOV

¹Toto sú príslušníci provincie, ktorí šli z vyhnanstva, zajatci, ktorých odviekol babylonský kráľ Nebúkadnecar do Babylonu. Vrátili sa do Jeruzalema a do Judska, každý do svojho mesta; ... ⁷⁰Tak sa teda kňazi, leviti a poniektorí z ľudu usadili tu; speváci, vrátnici a sluhovia chrámu vo svojich mestách; celý Izrael býval vo svojich mestách. (Ezd 2,1.70)

⁶Toto sú ľudia z provincie, ktorí sa vrátili zo zajatia, do ktorého ich odviekol babylonský kráľ Nebúkadnecar. Vrátili sa do Jeruzalema a Judska, každý do svojho mesta. ... ⁷²Nato sa kňazi, leviti, vrátnici, speváci, ako aj niektorí z ľudu usídlili v Jeruzaleme, chrámoví nevolníci i celý Izrael zasa vo svojich mestách. Keď nadišiel siedmy mesiac, Izraeliti už boli vo svojich mestách. (Neh 7,6.72)

Druhá kapitola knihy Ezdráš prináša pomerne dlhý zoznam tých, ktorí sa vďaka Božiemu zásahu mohli vrátiť späť do Judska, do vlasti svojich predkov. Podobný zoznam nájdeme aj v siedmej kapitole knihy Nehemiáš. V čom sú oba zoznamy rovnaké a v čom sa líšia? Čo sa ti zdá na v týchto dvoch kapitolách zvláštne?

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

Opakovanie informácií z Edráša 2 (zoznam tých, čo sa vrátili z babylonského zajatia spolu so Zerubbábelom a Jéšuom) u Nehemiáša 7 je zámerné. Oba zoznamy sa nám môžu zdať nudné, zjavujú však niečo dôležité – Bohu záleží na podrobnostiach, ktoré nás možno vôbec nezaujímajú.

Jeruzalemské hradby boli teraz dokončené. Biblický text v tejto chvíli zámerne zdôrazňuje skutočnosť, že sa na tomto úspechu s Božou pomocou aktívne podieľala už prvá generácia navrátilcov z obdobia Ezdráša a Nehemiáša. Súčasná generácia stavala na tom, čo dosiahla predchádzajúca generácia, a to aj napriek tomu, že zadaná úloha bola náročná, plná rôznych problémov a jej dokončenie trvalo oveľa dlhšie, než predpokladali. Vedenie Ezdráša a Nehemiáša celej veci výrazne pomohlo, ale svoje poslanie si splnili všetci ľudia, ktorí sa na zverenej úlohe podieľali. Každá skupina plnila iné dielo a v inom čase, ale výsledok ich snaženia bol imponujúci. Začiatok (Ezdráš 2) bol prepojený s koncom (Nehemiáš 7) a podarilo sa nielen znova postaviť chrám, ale aj obnoviť Jeruzalem.

„Izraeliti už boli vo svojich mestách.“ (Neh 7,72) Celý návrat a obnova mesta a chrámu boli v mnohých ohľadoch pozoruhodné. Ľudia, ktorých mesto bolo spustošené, chrám bol zničený a krajina vyplienená, sa teraz vrátili a usilovne pracovali na obnove mesta a chrámu. Už táto situácia musela byť pre nich aj pre okolité národy obdivuhodná. Všetko sa však dialo v súlade s Božou vôľou a podľa Jeho zaslúbení.

- Čo sa práve teraz v tvojom živote javí ako beznádejné? Čo by si mal alebo mohol urobiť preto, aby si dôveroval Bohu, že ti pomôže náročnú situáciu zvládnuť?

APLIKÁCIA

KDE ZOSTALI LEVITI?

¹Toto sú predáci rodín, zapísaní do rodového zoznamu, ktorí vyšli so mnou za kráľovania kráľa Artaxerxa z Babylonu: ... ¹⁵Zhromaždil som ich k rieke, čo tečie do Ahavy, a pobudli sme tam tri dni. Keď som sa rozliadol po ľuďe a kňazoch, nenašiel som medzi nimi ani jediného levitu. (Ezd 8,1.15)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Skutočnosť, že Izraeliti sa z Babylona mohli vrátiť do svojej domoviny, je úžasným naplnením prorociev. Ale ako pri všetkom, kde sa počíta s ľudskou aktivitou, aj tu vzniklo množstvo ťažkostí. Hoci dlhý zoznam v ôsmej kapitole hovorí o tých, čo sa vrátili, mnoho Izraelitov nechcelo ísť naspäť do krajiny svojich predkov a rozhodli sa radšej zostať v Babylone.

Prečítaj si text Ezd 8,1–15 a zameraj sa predovšetkým na 15. verš. Ako rozumieš vzniknutej situácii?

Skutočnosťou je, že nie všetci Židia sa chceli vrátiť. Mohli mať na to viacero dôvodov. Mnohí z nich sa narodili a boli vychovaní v novej krajine, ktorú považovali za svoj domov, veď nič iné nepoznali. Mnohým sa nechcelo absolvovať dlhú a určite nebezpečnú cestu do krajiny, ktorú nepoznali. Ako je zrejmé z nášho textu, nešlo len o radových príslušníkov národa, ale dokonca aj o levitov, ktorých životným poslaním mala byť služba v chráme. Spočiatku bolo teda ťažké obnoviť chrámovú službu, pretože sa nevrátil dostatok vhodných osôb. „V tom čase už boli Židia v exile takmer stopäťdesiat rokov. Vykopávky v Nipure vyniesli na svetlo mnoho dokumentov, ktoré ukazujú, že počas vlády kráľa Artaxerxa I. obývalo túto časť Mezopotámie veľa bohatých Židov. Pre Ezdráša a ďalších vodcov mohlo byť preto ťažké presvedčiť na návrat dostatok ľudí. Navrátilci mohli právom očakávať namáhavú prácu, náročné podmienky a určite oveľa menej pohodlia, než mali v Babylone. Vo svetle týchto skutočností je prekvapujúce, že Ezdrášovi sa podarilo presvedčiť takmer dvetisíc rodín, aby spojili svoj osud so svojimi bratmi v pôvodnej domovine.“ (3BC 376)

APLIKÁCIA

- **Ako sa ti žije v prostredí, ktoré nezdieľa tvoju vieru a tvoje hodnoty? Cítiš sa v ňom ako „cudzinec“? Alebo si sa v ňom už tak „udomácnil“ ako Židia v Babylone, že si v ňom vlastne spokojný? Bol by si ochotný zmeniť svoj zvyčajný život, keby ťa na to vyzval Boh?**

DARY VEČNOSTI

²⁴Potom som vybral dvanástich z popredných kňazov, Šérebju a Chašabju a s nimi desiatich spomedzi ich bratov. ²⁵Potom som im odvážil striebro, zlato a nádoby, posvätný dar pre dom nášho Boha, ktorý obetoval kráľ, jeho radcovia, jeho kniežatá a všetci Izraeliti, koľko ich tam bolo. ²⁶Odvážil som im teda do rúk šesťstopäťdesiat hrivien striebra, sto hrivien strieborného náčinnia, zlata tiež sto hrivien, ²⁷ďalej dvadsať zlatých džbánov po tisíc drachiem a dve nádoby z lesklého bronzu, vzácné ako zlato. ²⁸Pritom som im povedal: Vy ste svätí Hospodinovi, i tieto nádoby sú posvätné, aj striebro so zlatom je obetný dar Hospodinovi, Bohu vašich otcov. (Ezd 8,24–28)

Ďalší zoznam, s ktorým sa v knihe Ezdráš stretávame, uvádza počty a druhy zlatých a strieborných predmetov, ktoré Judejci niesli so sebou z vyhnanstva do Jeruzalema (Ezd 8,24–27). Aký to malo zmysel? Aký zámer mali s týmto nesmierne cenným nákladom?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Môže sa nám zdať prekvapujúce, že biblický text venuje takú detailnú pozornosť veciam, ktoré sa nám niekedy môžu zdať „prízemné“. Je však zrejmé, že aj náš vzťah k materiálnym veciam, k peniazom a k majetku je súčasťou nášho života s Bohom. On sa vždy zaujímal o to, ako nakladáme so svojimi prostriedkami a akým spôsobom ich používame.

Už Mojžiš pripomínal Izraelitom: „¹⁷Nehovor si v srdci: Toto bohatstvo mi získala moja moc a sila mojej ruky. ¹⁸Pamätaj na Hospodina, svojho Boha, lebo on ti dáva schopnosť získavať bohatstvo, aby potvrdil svoju zmluvu, ktorú pod prísahou uzavrel s tvojimi otcami, ako je to dnes.“ (5Moj 8,17.18) A podobne svojich čitateľov vyzýval aj Šalamún: „⁵Dôveruj celým srdcom Hospodinovi a nespoliehaj sa na svoj rozum. ... ⁹Ucti si Hospodina zo svojho majetku a z prvotín každej úrody; ¹⁰potom sa tvoje sýpky naplnia obilím a tvojimi lismi bude pretekať mušť.“ (Prísl 3,5.9.10)

Boh, ktorý sa rozhodol po babylonskom zajatí priviesť Izraelitov do ich vlasti a obnoviť Jeruzalem aj chrám, nebol závislý od prostriedkov, ktoré mu na to poskytl ľudia. Veď on sám je Stvoriteľom a Vlastníkom všetkého na našej zemi. A napriek tomu očakával a očakáva, že mu prejavíme svoju vďačnosť, a to, čo od neho dostávame, použijeme na jeho oslavu a pre dobro druhých.

- Akú úlohu zohráva Boh pri tvojom rozhodovaní, ako použiješ materiálne prostriedky, ktoré máš k dispozícii? Prispievajú tvoje životné „investície“ k Božej sláve a k dobru druhých?

APLIKÁCIA

SLUŽBA VO SVÄTOM MESTE

¹Predáci ľudu bývali v Jeruzaleme a ostatný ľud losoval, aby každý desiaty išiel bývať do svätého mesta Jeruzalema a deviaty zostali v iných mestách.

²Ľud žehnal všetkým, ktorí sa dobrovolne odhodlali bývať v Jeruzaleme.

³Toto sú predáci provincie, ktorí bývali v Jeruzaleme a južských mestách. Každý býval na svojom vlastníctve po svojich mestách... (Neh 11,1–3)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Ako rozumieš úvodným veršom o novom osídlení Jeruzalema? Aké výhody a nevýhody mohlo podľa teba prinášať bývanie v Jeruzaleme? Ak by si sa mohol vtedy rozhodnúť ty, aká by bola tvoja voľba? Prečo?

Jedenásta kapitola knihy Nehemiáš prináša ešte jeden dlhý zoznam – je to prehľad jednotlivých rodín a miest, kde sa títo navrátilci usadili. V danej situácii bolo nesmierne dôležité, aby bol Jeruzalem ako hlavné mesto obývaný. Preto bolo lósom určené, kto všetko tam bude bývať.

Zdá sa, že vtedy bolo jednoduchšie žiť na vidieku než v meste. Ľudia na vidieku mali vlastnú pôdu, ktorú zdedili po svojich predkoch. Opustiť ju a ísť bývať do Jeruzalema bolo vlastne obeťou. Niektorí to dostali príkazom, iní sa pre to po zrelej úvahe rozhodli dobrovolne. Je však zrejmé, že sa všetci títo ľudia mohli na novom mieste cítiť vykorenení. Život im tam zrejme priniesol nové ťažkosti, pretože život na vidieku sa v mnohom líšil od života v meste. Presťahovať sa do nových, neznámych podmienok je vždy náročné.

Podobné je to aj dnes, keď sa niekto rozhoduje presťahovať na nové miesto, aby tam slúžil Bohu a predstavil ľuďom jeho lásku. V dnešnej dobe je pomerne náročná aj služba vo veľkých mestách, hoci aj vo vlastnej krajine, pretože tam vôbec nie je ľahké osloviť obyvateľov dobrou správou o Kristovi.

Na náročnosť tejto služby ľuďom vo veľkých mestách upozorňovala už pred mnohými rokmi Ellen Whiteová. Napriek tomu k nej však svojich spoluveriacich povzbudzovala. „Keď premýšľam o mestách, v ktorých sa urobilo tak málo a v ktorých žijú tolké tisíce ľudí, čo majú byť upozornení na skorý príchod Záchrancu, cítim veľkú túžbu vidieť mužov a ženy, čo sa rozhodnú vykročiť a v moci Ducha a naplnení Kristovou láskou pracovať pre hynúce duše.“ (7T 40)

APLIKÁCIA

- Ako môžeš druhým predstaviť Ježiša a jeho ponuku záchrany v prostredí, ktoré nie je veľmi ústretové voči viere a kresťanstvu? Akú úlohu v tom zohrávajú tvoje slová a tvoj praktický život? Je potrebné oboje? Kedy je potrebné viac hovoriť a kedy, naopak, viac konať?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe *Cesta ku Kristovi* si prečítaj kapitolu „Skúška učeníctva“ (SC 57–65; CK 39–44).

„Sú ľudia, ktorí poznali Kristovu odpúšťajúcu lásku a skutočne chcú byť Božími deťmi, no predsa si uvedomujú, že ich charakter je nedokonalý, ich život porušený, a preto pochybujú, či Duch Svätý obnovil ich srdce. Takým chcem povedať: Neupadajte do zúfalstva! Často sa budeme musieť skloniť a plakať pri Ježišových nohách pre svoje nedostatky a omyly, ale nemá nás to sklúčovať. Aj keď nás nepriateľ premohol, Boh sa nás nezriekol, nezabudol na nás ani nás nezavrhol. Nie, Kristus je po pravici Boha, kde sa aj prihovára za nás. ... On si vás chce prinavrátiť, vidieť vo vás svoju vlastnú čistotu a svätosť. Ak dovoľíte, potom Ten, ktorý začal vo vás dobré dielo, bude ho konať ďalej, až do dňa Ježiša Krista. Modlite sa vrúcnejšie, verte pevnejšie. Keď prestávame dôverovať vo vlastnú silu, dôverujeme v moc nášho Vykupiteľa a budeme chváliť Toho, ktorý dáva zdravie nášmu vzhľadu.“ (SC 64; CK 43.44)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Boh o nás vie všetko. Je to potešujúce a vďaka tomu môžeme prežívať pocit istoty a vedomie, že sa o nás stará. „A teraz, takto hovorí Hospodin, tvoj stvoriteľ, Jákob, tvoj tvorca, Izrael: Neboj sa, veď som ťa vykúpil. Zavolať som ťa po mene, ty si môj.“ (Iz 43,1) Ako môžete iných uistiť o Božej prítomnosti a starostlivosti, keď prechádzajú citovou, vzťahovou, spoločenskou alebo finančnou krízou?
2. Reaguje Boh na naše problémy vždy rovnako? Prečo sú niektorí ľudia svedkami, ako Boh takmer okamžite zasiahne v ich živote, kým iní prechádzajú dlhotrvajúcimi obdobiami ťažkostí a trápenia?
3. V ktorých oblastiach vašej krajiny sa nedarí evanjelizačnému úsiliu? Poznate nejaké „biele miesta“, kde je služba náročná? Medzi ktoré spoločenské alebo etnické skupiny sa nedarí preniknúť s posolstvom o Božej láske a milosti a o druhom príchode Krista? Čo s tým môžete urobiť? Čo od nás čaká Boh? Boli by ste ochotní presťahovať sa na miesto, kde by bola vaša služba potrebná?